

Rød-grøn regering

Skrevet af: **Jan Helbak** | Offentliggjort: 23. april 2019

På Socialdemokratiets kongres i 2018 blev det vedtaget, at partiets budskab frem til det kommende folketingsvalg skulle være ønsket om at danne en socialdemokratisk mindretalsregering. Begrundelsen var og er, at det stiller partiet gunstigere, når der skal forhandles brede forlig hjem. Underforstået, at partiet ikke vil lade sig binde af at have sit parlamentariske grundlag SF og EL eller for den sags skyld De Radikale med i en regering.

Den 19. februar udsendte SF et kort oplæg med titlen: "En Rød-grøn regering er stærkest". Opfordringen fra SF til Socialdemokratiet var at danne en bred regering med udgangspunkt i partiets parlamentariske grundlag. Rubriceret i fem overordnede temaer listede oplægget 15 krav op til eventuelle kommende regeringsforhandlinger. For SF gælder det også bredden, men vel at bemærke indenfor det, der kaldes rød blok.

SF's formand Pia Olsen Dyhr uddybede synspunktet i Politiken den 9. februar, hvor hun argumenterede for, at parolen skal synliggøre for alle, at SF er parat til at indgå i regering med Socialdemokratiet. Det er SF, fordi man har en række centrale, politiske krav til fælles med Socialdemokratiet (bl.a. SF's oplæg "For bedre velfærd og mindre ulighed" og Socialdemokratiets "Danmark er for lille til store forskelle"). Partiformanden vurderede, at samfundet står overfor en ny værdikamp - et demokratisk opgør med grådighed, ulighed og fattigdom. I samme interview satte Pia Olsen Dyhr spørgsmålstegn ved, hvor langt DF reelt vil gå ad velfærdsvejen. Indtil nu har partiet fortrinsvis lagt stemmer til VLAK-regeringens angreb på velfærdsstaten.

Både Socialdemokratiet og SF vil bredden. Begge partier orienterer sig nu tydeligt mod de brede lag i arbejderklassen og middelklassen, hvorimod den tidligere orientering mod "de svageste", de udstødte osv. er nedtonet. Arbejdsmarkedspolitik og socialpolitik kædes sammen.

Spørgsmålet er så, om de to udspil kan tilskrives almindelig valgtaktik, hvor begge partier i klarere form svinger til venstre for at komme de frafaldne vælgere i møde eller om der ligger mere bag skiftet? Hvis man panorerer hen over de politiske bevægelser i Europa og i USA, fremgår det imidlertid tydeligt, at det knirker i de traditionelle centrum-venstre-konstellationer. Det gør det i øvrigt også indenfor centrum-højre, der trues af de højrenationale. I Spanien, i Italien, i Frankrig, i Tyskland, i Danmark osv. slider socialdemokratiene for at løsrive sig fra bindingerne til enten liberale partier eller moderate, konservative partier, som de hidtil har dannet koalitioner med.

Endnu er tendenserne forsigtige og ikke skarpe i konturerne. Men de foregår både i konstellationerne og internt i socialdemokratiene. Vi har flere gange på lederplads henledt opmærksomheden på det begyndende opbrud i Socialdemokratiet. Nu skærpes opbruddet ved SF's vovede forslag om dannelsen af en rød-grøn regering, fordi det stiller spørgsmålet: Hvem har egentlig ret, Socialdemokratiet eller SF? Her betyder ret, hvem af de to partier, der har bedst fat i de faktiske betingelser for at erobre tilslutning og i sidste ende regeringsmagten.

Hvis Socialdemokratiet danner regeringer alene, regner man med at kunne svinge pisken over sit parlamentariske grundlag og på den anden side splitte den borgerlige blok. Klassisk magtpolitik indenfor et forholdsvis stabilt parlamentarisk mønster. Tvinges Socialdemokratiet på den anden side til at følge SF's politik både op til valget skal bredden og manøvreremulighederne herefter findes indenfor blokken, hvilket reelt vil udelukke eller reducere De Radikales og Alternativets betydning.

Med andre ord er den indre logik i SF's udmelding, at en rød-Grøn regering skal opnå flertal alene. Enten som S-SF-regering eller S-SF-EL-regering. Den anden del af logikken er så, at det også er det grundlag, der skal føres valgkamp på, hvorfor den politiske og programmatisk afstemning træder i forgrunden (alle tre partier har hen over vinteren været særdeles produktive hvad angår politiske udspil på en række af de centrale politikområder).

Automatreaktionerne

Socialdemokratiets Nikolaj Wammen var hurtigt ude og skyde SF's udspil ned. Tilsvarende gjaldt det for EL, der mener, at Socialdemokratiet blot retorisk drejer til venstre, fordi partiet i lighed med søsterpartierne i Europa er presset af vælgerkorpsets støtte til protestbevægelserne.

Man bør nok være mere end varsom med at vurdere de aktuelle bevægelser på den politiske himmel på baggrund af de klassiske og automatiserede skabeloner. Hinsides de traditionelle modsætningsbilleder kan man nemlig iagttage nye bevægelser i det politiske landskab, der skal inddrages for at vurdere, hvad der er gang i i de enkelte partier, og hvem der f.eks. har fat i den lange ende, Socialdemokratiet eller SF.

Det kan konstateres forholdsvis præcist, at der er opbrudstendenser i de kendte centrum-venstre- og centrum-højre- konstellationer. Centrum-venstre presses af diffuse antikapitalistiske protestbevægelser og partier. Hvor det gælder for begge fløje, at de er klassesdiffuse og sjældent er centreret om politiske programmer, men hovedsageligt artikulerer, hvad de ikke vil - indenfor modsætningsbilledet "folket mod eliten".

Spørgsmålet er så, om årsags-virkningsforholdet er så enkelt, som det beskrives: "Socialdemokratierne har ikke gjort det godt nok for deres vælgergrupper. Derfor går de over til protestpartierne. Det samme sker på højrefløjen".

Men billedet er næppe så enkelt. Både centrum-venstrekoalitioner og centrum-højre-koalitioner er dannet og har over en lang årrække været holdt sammen af nogle helt specifikke socio-økonomiske og politiske magtforhold. Siden krisen i 2008 har konstellationerne i varierende grad været i langsom opløsning. De hidtil stærke borgerskaber, deres hidtil uantastede økonomiske doktrin og politik, deres hidtil anerkendte verdensorden efter 1992, deres hidtil udviklede vækstdagsorden holder tydeligvis ikke længere. Efter 2010-2011 er det vanskeligt at skjule, at borgerskabernes interesser, som det hidtil har været muligt at fremstille som almeninteresse, for stadigt flere borgere ikke længere gælder som uomtvisteligt faktum. Uligheden, miljø- og klimaproblemerne, overforbruget, ufriheden osv., der indtil for få år siden blev betragtet dels som et forbigående fænomen og dels som noget, der kun kunne gøres noget ved, hvis man fulgte de neoklassiske økonomers opskrifter, opleves nu som utålelige, fordi de håndgribelige forbedringer ikke er i syne, og fordi samfundene er ved at gå op i fugerne - også i den almindelige dagligdag.

Når den politiske pol smelter

Den stærke pol, der var karakteriseret ved borgerskabernes markante politiske, filosofiske og økonomiske offensiv helt frem til lige før krisen i 2008, er derfor under nedbrud. Den pol, som både centrum-venstre i form af en tilpasningspolitik, hvor det drejede sig om at minimere skaderne på velfærdsstaten og centrum-højre, hvor hovedopgaven var at regulere opgøret med velfærdsstaten, har mistet sin afgørende og stærke tiltrækning. Som bekendt betyder et sådant diskret opbrud i en given magtkonstellation ny energi til de centrifugale kræfter, hvad der medvirker til at forklare både opbruddene i de to alliancer og fremkomsten af protestbevægelserne og det indtil videre ikke

særligt overbevisende centrumliberale redningsforsøg i Macrons Frankrig.

Det såkaldt liberale demokrati taber terræn, skriver Wolfgang Münchau foruroliget i Financial Times den 25. februar. Liberal politik med lavere skatter, aggressiv udbudspolitik, stram finanspolitik og deregulering af finansmarkederne har ikke ført til det lovede vækstsving og forbedret forholdene for de mange. Tværtimod er resultatet blevet vedvarende finansiell ustabilitet. Svag vækst. Lave investeringer. Jobusikkerhed selv for middelklassen. Uoverskuelige teknologiske forandringer og en skærpet kamp om dominans på verdensmarkedet (eksempelvis USA-Kina, USA-EU), der har afsløret de internationale reguleringsinstitutioners magtesløshed (IMF, Verdensbanken og WTO). Kort sagt frembragt en samfundstilstand præget af usikkerhed, trussel om social deroute og ikke mindst slidt troen på en sikker fremtid totalt op. Globaliseringen, der skulle skabe fremgang for alle, har vist sig modsat at udsætte de nationale velfærdsstater for et pres, de ikke har kunne afværge og skabt enorme flygtningestrømme som den umiddelbart synlige trussel mod den nationale stabilitet.

Set tilbage over de sidste tyve til tredive år er det ikke lykkedes centrum-venstre at begrænse den kapitalistiske vækstlogiks ødelæggelse af velfærdssamfundene, og centrum-højre har ikke efter 2008 skabt et nyt holdbart grundlag for fortsat borgerlige hegemoni. Men begge konstellationer har delt skæbne med udviklingen og lige indtil flygtningeopgøret i 2015 og frem forsøgt at forsvare den førte politik, om end både udgangspunkt og slutmål har været forskellige. Begge konstellationer er af gode grunde blevet identificeret med eliten og de herskende klassers interesser og centrum-venstre oven i købet med forræderiet. Protesten, protestbevægelserne har af de samme grunde været den mest nærliggende form for den brede befolknings oprør mod en politik og et verdensbillede, som det indtil for ganske få år siden troede var indiskutabelt.

Pointen er, at sammenbruddet i det liberale-neoklassiske hegemoni og alle dets forklaringsmodeller på alt i samfundet har udtømt centrum-venstre og centrum-højre for sammenhængskraft, som igen har åbnet for protesterne. Altså et langt mere komplekst årsags-virkningsforhold end den traditionelle og mekaniske forklaring, hvor højdrejningen ses som reaktion på centrum-venstres manglende evne til at repræsentere de brede lønmodtagergrupperes interesser. Af de samme komplekse årsags-virkningsforhold har det nationale spørgsmål eller den åbenlyse nationalisme indtaget en central plads i alle protestbevægelserne - højre som venstre - som det forståelige, ultimative forsvar mod globaliseringen. Som politisk værnstænkning overfor det mest prægnante udtryk for den kapitalistiske vækstlogiks ødelæggelse af velfærdsstaten for de mange - kapitalens ukontrollerede profitjagt overalt på verdensmarkedet.

Spørgsmålet er så, hvorfor centrum-venstre har været så længe om at reagere, og mere specifikt hvorfor socialdemokratierne ikke har reageret før taget i betragtning, at borgerskabernes hidtidige, uimodståelige offensiv allerede efter 2008 udviste uafviselige svaghedstegn (bl.a. ved gældskrisens begyndelse i 2010) og siden har mistet sin uantastede, hegemoniske status? Her indgår en anden vigtig forklaringsfaktor, som skal trækkes længere frem, hvis man vil forstå det, der for tiden foregår i socialdemokratierne og andre venstrefløjspartier. Indenfor krigskunstens diskurs om strategi og taktik benævnes det 'defensivens negative psykologi', der hæmmer troppernes og ledernes omstilling til angreb.

Når partier, partimedlemmer, ledere og vælgere i så mange år, som tilfældet er, har overtaget de herskende klassers ideologi uden noget reelt modsvar og næsten har accepteret liberalismens menneskesyn dvs. dens definition af menneskets første natur og henviser menneskets sociale natur til anden orden, kræver det store anstrengelser at vende det paradigme på hovedet og selv genformulere sit eget verdensbillede og samfundsanalyse, der i forskellige varianter lå til grund for velfærdsstatens arkitektur og indretning. I en sådan situation - en slags interregnum - hvor de tidligere faste konstellationer er i opbrud, og partierne indenfor endnu ikke har frigjort sig fra det foregående verdensbillede og formuleret en ny linje, og stadig indgår politisk-parlamentariske

alliancer, som om det nye er skvulp på overfladen, er det ikke uforståeligt, at masserne søger mod de enkle og overskuelige protestdagsordner.

Som det altid sker for tilbageetogets helte, udsættes de for hån og klandres både for det, de har lod og del i, det de ikke kunne ændre på – og for det udeblevne radikale oprør. Sådan sker det også for socialdemokratierne for tiden. Men samtidig overser man beklageligvis, at de samme partier og konstellationer ikke ville være organiseret om en defensiv tilpasningspolitik som eksempelvis den "tredje vej", hvis de allerede i begyndelse af 80'erne havde magtet at formulere et opgør med den kapitalistiske restaurationspolitik – som nogen kalder neoliberalismen – og mindst lige så vigtigt mobilisere for et sådant opgør. Det magtede hverken socialdemokratierne, venstrefløjen eller fagbevægelsen. Af samme grund er det forståeligt og forklarligt, at opbruddet i dag både er tøvende, inkonsistent og usammenhængende. Opbruddet indebærer nemlig en overvindelse af de doktriner og verdensanskuelser, der har udgjort borgerlig ideologisk og politisk dominans siden begyndelsen af 80'erne.

Eksempelvis affører partierne sig ikke bare deres forståelse af samfundsøkonomien, der bygger på neoklassisk teori – hvor vanvittig den end er – som en slags hamskifte, når man allerede før borgerskabets offensiv havde opgivet sin egen økonomiske kritik af kapitalismen.

Så hvor meget man i dag end tordner mod den "syge kapitalisme" eller mod "neoliberalismen" osv., ligger de store teoretiske og praktiske opgør forude, fordi et opgør med eksempelvis de neoklassiske, økonomiske doktriner stiller spørgsmålet: Hvordan skal samfundsøkonomien så reguleres og udvikles? Det er det spørgsmål, som nu er ved at materialisere sig som det uomgængelige spørgsmål, men som ingen af partierne fra socialdemokratierne og ud efter endnu har givet sig i lag med. Og så længe de ikke er kommet længere – hvilket i øvrigt er meget langt på ganske få år – kan de heller ikke for alvor fremstille sig selv som det positive alternativ for alle de vælgere, der har søgt til protestpartierne og protestbevægelserne. Deres næring er og bliver det magtpolitiske interregnum.

Opbruddet - en ny almeninteresse

På det taktiske plan har Socialdemokratiet herhjemme siden valget i 2015 gennem en til tider uforståelig zig-zag-politik forsøgt at frigøre sig fra Thorning-regeringens udsigtsløse centrum-venstrepolitik. Kanten til DF skulle tegnes gennem accepten af en stram og ikke videre sympatisk udlændingepolitik om end ikke på et fuldtønt nationalistisk og potentielt fremmedfjendsk grundlag som DF's. Den stramme udlændingepolitik skulle indgå som element i forsvaret af velfærdsstaten. På den anden side skulle kanten til DF åbne for en mere stringent vending mod arbejdsmarkeds- og socialpolitikken, hvor det var formodningen, at DF ikke kunne følge med. Resultatet af den taktik viser sig måske nu at bære frugt, hvor DF er kommet i klemme mellem regeringen og Socialdemokratiet og nu for første gang i nyere tid er ude af stand til at skabe en provokerende og opinionsdannende DF-dagsorden.

Her er det dog vigtigt at bemærke, at der kun er tale om en kortsigtet socialdemokratisk taktik, der ikke holder længe, hvis partiet erobrer regeringsmagten. For de opgaver, partiet skal løse, rækker i omfang, retning og dybde langt ud over den aktuelle taktiks grænser.

Tilnærmelsen mellem S og SF er de sidste to år sket på næsten alle områder (faktisk indgår EL på flere områder også i tilnærmelsen). Partiernes oplæg det sidste halve år er kommet næsten synkront, og det er overmåde vanskeligt at se forskel på SF og den socialdemokratiske venstrefløjs politiske ambitioner med repræsentanter som eksempelvis Hummelgaard, Rosenkrantz-Theil m.fl.

Men ud over tilnærmelsen er det nok så meget dens indhold, der er interessant.

De to til tre partier er overordnet set enige om en stram regulering af finansmarkederne. Gennemførelse af en progressiv skattepolitik og en ensartet beskatning af kapitalgevinster i EU. Justering af budgetloven. Offensiv miljøpolitik og grønne investeringer. Arbejdsmarkedspolitikken er hevet ind i politikens centrum. Det gælder også partiernes krav til EU om skærpet arbejdsmarkedspolitisk regulering indenfor "det indre marked". Indsats mod ulighed og så småt en eller anden form for demokratisering af produktionen med medarbejderindflydelse i virksomhederne (interessant det helt hotte tema hos Demokraterne i USA). En mere progressiv og åben EU-politik og en fælles gentilnærmelse til fagbevægelsen. Forbedring af arbejdsmiljøet og bedre pensionsforhold for de mange. Opbygning af infrastrukturfonde i lighed med fagbevægelsens forslag og krav om regulering af markedet - om end endnu ikke produktionen.

Man kunne kalde politikskiftet: "Fra de få til de mange i opgøret med en syg kapitalisme". En formulering, der i forskellige varianter vinder frem i socialdemokratierne i Europa og i Det demokratiske Parti i USA. Tidsskriftet The Economist havde den 14. februar et større survey med titlen "Millennial Socialism", hvor man pointerede tre centrale faktorer i ungdommens søgen mod socialisme (indenfor en bred definition). Mest udtalt i USA og England. For det første overvindelse af det handlings- og tænkningslammende traume efter murens fald og Sovjets sammenbrud. For det andet søgningen mod en radikal kritik af kapitalismen, og for det tredje vendingen bort fra markedet og mod produktionen som det væsentligste samfundsgrundlag. Hvor man måske har kunne finde opbakning fra de traditionelle liberale og centrumliberale i kritikken af finansmarkederne, bliver modsætningerne og uenighederne bl.a. indenfor Det demokratiske Parti i USA og mellem centrumliberale og de unge socialister synlige, når spørgsmålet falder på regulering og demokratisk kontrol med produktionen. Som The Economist skriver: "her går demarkationslinjen".

Når The Economists analyse (den mest interessante i lang tid) er så vigtig, hænger det selvfølgelig sammen med, at flere af de politikudspil, der kommer fra S-SF såvel som fra EL, i deres egen logik ikke bare overskrider den hidtil dominerende, liberale doktrin men bevæger sig ind i en kritik af kapitalismens hjerte - dens produktions- og profitlogik. I de sidste tredive - fyrre år har interessen været fikseret på markedet og markedsrelationerne som stedet for den ultimative frihed og lighed. Ud fra samme forståelse blev det betragtet som en logisk dødssynd at kræve højere skatter. Det offentlige skulle efterligne det private erhvervsliv, for her herskede rationaliteten og effektiviteten. Men efter tredive års uimodsagt sceneoptræden viser det sig at være både mentale og ganske profane luftspejlinger. Så af gode grunde udfordrer de unge socialister den liberale rationalitet og forsøger at reformulere socialismen som alternativ. De samme logiske og praktiske konsekvenser af den liberale magnetnåls energitab spøger nu også i halen på de politiske udspil, som både Socialdemokratiet, SF og EL for tiden langer over disken. At partierne så har travlt med at bedyre, at det hele skam kan gennemføres uden et opgør med de kapitalistiske produktions- og markedsformer, er så en anden sag. Men hvor langt, partierne kan føre deres politik uden at møde alvorlig modstand fra kapitalen, er en anden sag. Det vides ikke. Men spørgsmålet vil ideligt poppe op på dagsordenen.

Indtil videre rækker den venstrekeynesianske markroøkonomiske og socialfilosofiske kritik af den hidtil uantastede laissez faire doktrin dog, og i og med lærebøgernes økonomiske modeller øjensynligt læses bagvendt i disse år, er man endnu ikke kommet til Marx' kapitalismekritik. Men bladene vendes dog et efter et. Til gengæld kniber det for socialdemokratierne og venstrefløjen både filosofisk og politisk at løsrive sig fra liberalismens grundfortælling om individet som alt samfundslivs udgangspunkt. Grundlaget for mikroøkonomisk tænkning. Endnu bærer den voksende og moderne hævde af fællesskabernes og solidaritetens forrang præg af abstrakte formuleringer - som socialmoraliske ønsker - mere end som fundamental kapitalismekritik og opdagelse af en ny

grundform for overvindelse af kapitalismens samfundsanarki. Men tendensen ligger implicit i opgøret med den "syge kapitalisme" og drømmene om en ny velfærdsstatsepoke - vel en form for "rask/sund kapitalisme". Det er også her på trods af partiernes endnu forsigtige formuleringer, man skal finde den logik, der enten opskræmmer den borgerlige blok til en så voldsom modreaktion, at de selvsamme partier (S-SF-EL) må accelerere offensiven eller bakke i en ny defensiv med kompromitterende kompromiser.

Eksempelvis kan den faktiske og bekymrende lavvækst på verdensmarkedet og nye økonomiske recessioner med voksende arbejdsløshed blive en realitet hurtigere, end vi lige forestiller os. En sådan udvikling vil uvægerligt sætte de nye tendenser i opbruddet på prøve, før de overhovedet har nået at udkrystallisere politikken til en ny, anerkendt almeninteresse.

Men her er vi endnu ikke. Vi er kommet til det punkt, som Mette Frederiksen i en pressemeddelelse fra 7. december 2018 kalder den "grundlæggende kamp mellem socialdemokrater og liberale". Som et skæringspunkt, der bestemmer de politiske retninger og enkelte politiske udspil uanset, hvad det er for et samfundsområde, der henvises til. Det er også det skæringspunkt, som går igen i både Socialdemokratiets, SF's og EL's udspil. Man har begivet sig ind på et forsigtigt opgør med tilpasningen til liberalismen som socio-økonomisk samfundsforståelse, hvad der bør fremstå som den centrale pointe.

Tilbage står så, at nyorienteringen forlænges ud over politikformuleringen og det parlamentariske fokus til opgøret med den afpolitisering og teknificering af det politiske samfundsliv, der også prægede centrum-venstre alliancerne, herunder overskæringen af relationerne til fagbevægelsen. Negligeringen af klasseaspektet og dets betydning for interessekampene og ophøjelse af konsensus til højeste samfundsnorm, og ikke mindst tømningen af de politiske partier for politisk indhold og indre liv, herunder forskydningen af politikudviklingen til en begrænset kreds af intellektuelle samfundsingeniører udgør samlet set socialdemokratiernes og venstrefløjens arv fra centrum-venstre perioden. Det er det gods, som nu skal overvindes, for at partierne ikke blot kan formulere en ny almeninteresse men i lige så høj grad organisere og mobilisere for en bred tilslutning hertil. Magtspørgsmålet er aldrig alene et institutionelt forhold. Dets form og udviklingsbane afgøres også af styrkeforholdet mellem de forskellige klasseinteresser og kombattanternes vilje og mod til at sætte dem igennem. Med andre ord skal den demokratiske politiske massekultur genformuleres og ikke mindst praktisk genopbygges - dvs. vælgernes tro på, at de har en aktiv rolle, og at den kan bruges til noget.

Tilbage til en rød-grøn regering

I den her beskrevne politisk-historiske kontekst forekommer SF's udspil mere realistisk end Socialdemokratiets, fordi muligheden for, at en socialdemokratisk regering kan gennemføre sin politik og fremstille sig selv som en ny og bærende kraft og samtidig holde sig ved magten ved at indgå brede forlig i Folketinget, forekommer stærkt begrænset.

Desværre er SF's udspil om en rød-grøn regering kommet så sent, at det ikke forekommer realistisk, at S-SF-EL kan komme overens og gå til valg på parolen, hvilket ellers forekommer mere og mere nødvendigt, hvis De Radikales afgørende rolle i det parlamentariske grundlag skal marginaliseres eller endog gøres overflødig. Det samme kunne siges om Alternativet, selv om de seneste meningsmålinger peger på en alvorlig deroute for partiet. Så markant, at det parlamentariske grundlag, som styrkeforholdet tegner sig nu, kan formes udenom Alternativet.

Selvfølgelig betyder det kommende valg og en fælles valgsejr for hele venstrefløjen alverden. Alene på grund af det længe ventede og ønskede opgør med en utilsløret reaktionær og inkompetent, borgerlig regering. Men måske også, fordi en offensiv valgkamp i sig bærer muligheden for at

reducere DF's og de Radikales position som "regeringsmagere". Alene den situation repræsenterer et stort skridt fremad. Men den bør ikke skygge for det forhold, at de tre partier S-SF-EL endnu ikke har vist sig tilstrækkeligt modne til at formulere ønsket om en enhedsregering på et program, alle kan tilslutte sig, og hvor de indiskutable uenigheder parkeres til fortløbende diskussion både i Folketingsgrupperne, ude i partiafdelingerne og i de mange forskellige fora, hvor en enhedsregering vil være forudsætningen at komme videre med en solidarisk politik og en progressiv nyfortolkning af demokratisk politik som andet og mere end en bestemt procedure for valg af en samfundsstyrende elite.

På den ene side udgør Socialdemokratiets insisteren på at danne en mindretalsregering og EL's gentagne selvprofilerende udmeldinger om, at Socialdemokratiets forskellige politiske forslag er tom retorik, eller at EL vil vælte en socialdemokratisk regering, hvis den ikke imødekommer en række af EL's krav osv., den største forhindring for at skabe det folkelige grundlag for, at de samme partiers politik kan føres ud i livet og det socialdemokratisk annoncerede opgør med liberalismen gennemføres. Det helt aktuelle scenarium forekommer helt barokt, når det tages i betragtning, at der ved nærmere eftersyn ikke er den store forskel på de tre partier, hverken når det gælder præmis eller de konkrete politiske udspil over det seneste halve år. Man kunne lidt kætterisk fristes til at omskrive titlen på Socialdemokratiets udspil: "Danmark er for lille til at rumme tre partier, der om end ikke i tradition og kultur så dog ligger så tæt på hinanden".

Hvis alt det, de tre partier taler om, skriver om og debatterer hver eneste dag, skal blive til virkelighed, udgør SF's parole om en rød-grøn regering det eneste realistiske bud, som folk udenfor de bonede gulve også kan samles om, der hvor de nu færdes, i stedet for at være bundet til partipolitisk identitetspolitik.